

1987 21

DADZIS

SATIRAS
UN HUMORA
ZURNĀLS.
IZNĀK
KOPĒ
1987. GADA
DIVAS REIZES
MĒNEŠT

© LKP CK izdevniecība,
«Dadzis», 1987.

Nr

Skenējis Janis Vilniņš
scavenger@inbox.lv
Rīga - 2010

— Vai nevarētu vienoties tā: jūs atturētos sastādīt aktu, es iestātos atturības biedrībā!

PA «DADŽA» MATERIĀLU PĒDĀM

«SMUKS KAMPIENS»

gadījās mūsu lasītājam G. Rūsiņai. Viņa bija nopirkusi ražošanas apvienības «Pirmais Maijs» kurpes, un vienai no tām papēdis atplīsa jau pēc dažu stundu valkāšanas. Par to «Dadzis» rakstīja 12. numurā.

Rīgas apavu ražošanas apvienības «Pirmais Maijs» ģenerāldirektora vietas izpildītājs V. Sinčenko savā atbildes vēstulē paskaidro, ka pašlaik cehā, kur izgatavo minētās kurpes, tiek veikta tehniskā pārkārtošanās, rūpnieciskos apstākļos tiek izmēģināta jauna veida līme. Darbinieki, kuru vainas dēļ radies brāķis, disciplināri sodīti. Tehniskās kontroles vecākajam meistaram aizrādīts.

Taču par to, ko lai sūdzības autore iesāk ar brāķa korpēm 37 rubļu vērtībā, — ne vārda!

«VĀRTUS! VĀRTUS!...»

sauca 13. numurā publicētā feļetona autors. Redakcija saņēma Valsts agrorūpnieciskās komitejas priekšsēdētāja vietnieces J. Pučmucānes atbildi. No tās izriet, ka visu nobaroto gaļas lopu savlaicīga pārstrāde nav nodrošināta gaļas kombinātu nepietiekošās ražošanas jaudas dēļ. Diemžēl arī rajonu agrorūpnieciskās apvienības nav sabalansējušas lopu nobarošanu un sagādi vienmērīgi pa visu gadu. Lai atrisinātu šo grūto jautājumu, tiek apgūtas jaudas Valmieras gaļas kombināta jaunajā cehā. Šinī piec gadē rekonstruēs Cēsu un Tukuma gaļas kombinātus, paredzēts uzcelt jaunu gaļas kombinātu un saldētavu Rēzeknē. Jau nākamgad PSKP 25. kongresa agrofirmā, kur ietilpst Jēkabpils gaļas kombināts, uzstādīs saliekamas konstrukcijas saldētavu. Valsts agrorūpnieciskā komiteja nākamajos divos gados piešķirusi saliekamās saldētavu konstrukcijas Tukuma un Jelgavas gaļas kombinātiem.

«NELIESIM ŪDENI!»

ar šādu aicinājumu «Dadzis» 13. numurā griežas pie Valsts plāna komitejas. Viņam nepatīk, ka cilvēkam, kas piemājas saimniecībā grib ierīkot sūknī, gribot negribot ir jāizmanto haltūristu pakalpojumi.

Valsts plāna komitejas priekšsēdētāja pirmais vietnieks G. Bagnovcs savā atbildē

— MUMS ABIEM VIENA ASINS, TEV UN MAN.

Mūsu lasītāja M. B A N D E R A zīm.

starp citu norāda, ka Ģeoloģijas pārvalde paredzējusi gadu no gadu individuālās saimniecībās urbšanas darbus izvērst arvien plašāk. Piemēram, 1990. gadā tie tiks veikti par 100 000 rubļu. Taču, urbjot akas, stingri jāievēro, ka ūdens, kas ņemts no seklākām urbumiem, uzturā var tikt lietots vienīgi pēc vārīšanas.

«ŠURP KAFIJAS BIEZUMUS!» —

ar šādu saucieni «Dadzis» 15. numurā uzbruka nesaimnieciskumam projektēšanas institūta darbā.

Valsts plāna komitejas priekšsēdētāja pirmais vietnieks G. Bagnovcs norāda, ka pastiprināta pasūtītāju atbildība par projektēšanas darbu plānošanu. Nerealizēto projektu un tāmju dokumentācijas izmaksas tagad jāieskaita savienības budžetā no ministriju rezerves finansiālās palīdzības sniegšanai. Vainīgās amatpersonas saucamas pie materiālās atbildības. Minētie pasākumi, kā arī uzņēmumu un organizāciju pāreja uz pilnīgu saimniecisko aprēķinu, pašfinansēšanu nodrošinās projektēšanas darbu un kapitālās celtniecības plānu atbilstību reālajām iespējām un ļaus izbeigt celtniecībā neizmantotas dokumentācijas pasūtīšanu.

«VAI VISI GUDRI PĒC TIESAS!»

šāds jautājums tika izvirzīts žurnāla «Dadzis» 16. numura feļetonā. Cēsu rajona leklīetu daļas priekšnieks I. Stūrāinis atbildē redakcijai paskaidro, ka, pieņemot darbā A. Puzuli, šā pilsoņa personība un morāli politiskās, tāpat lietiskās īpašības nav pietiekami izvērtētas. Sakarā ar A. Puzuli izdarīto kriminālnoziedzumu notikusi dienesta izmeklēšana. Konstatēta virkne kļūdu un trūkumu kadru izraudzīšanā, pieņemšanā darbā, kā arī izvietošanā un audzināšanā.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu kadru komplektēšanu, izstrādāts pasākumu plāns. Tas paredz iesaistīt leklīetu daļas darbā labākos pārstāvjus no rajona organizācijām un uzņēmumiem, papildināt sabiedriskās kārtības sargāšanas orgānus ar komunistiem un komjauniešiem. Jaunos darbiniekus pieņem tikai ar darba kolektīvu ieteikumiem. Pastiprināts arī partijas politiskais darbs kolektīvā.

LABDIEN!

Šā gada 16. jūnijā Jūrmalā pulksteņu darbnīcā № 5 nodevu labošanā pulksteni. Meistars konstatēja, ka lūzušas asītes un tās jānomaina. Par darbu samaksāju piecus rubļus. Kad 19. jūnijā saņēmu izlaboto pulksteni, meistars izsniedza zīmi, kurā bija rakstīts, ka manam pulkstenim pēc remonta ir sešu mēnešu garantija.

Diemžēl pulkstenis sabojājās vēlreiz. Un 25. septembrī, paņēmis pulksteni un garantijas izziņu, atkal devos uz darbnīcu.

Meistars pulksteni apskatīja un atdeva to atpakaļ, teikdams, ka viņam par šo pulksteni neesot nekādas daļas. Mēģināju vēl ko iebilst, atgādināt par garantiju, bet viss velti. Ar mani neviens negribēja runāt.

Vai šādā veidā Jūrmalas pulksteņu meistari pārkārtojas? Vai tā ir uzmanība pret klientu?

Ar cieņu A. APSĪTIS,
Tukumā

CIENĪJAMĀIS «DADŽĪT!»

Gribu uzdot fotomiklu: kādam nolūkam ir domāta šī «Tutanhamona pēcnāves maska»? Vēl piebilstu, ka krēslas stundās caur acu dobumiem un tukšo muti zibsnī elektriskās spuldzītes.

Atbilde: brillu remonta reklāmai «Rīgas ekspreša» darbnīcas skatlogā Ļeņina ielā 306.

M. GŪTMANE,
Rīgā

LABDIEN, «DADŽĪT!»

Liepājā, Kolhoznieku ielā 4, atrodas metālizstrādājumu rūpnīcas «Liepāja» lietuves cehs. Šinī cehā ir caurlaides telpa, kurā uzturas sargs no apsardzes daļas. Bet, kā varam secināt pēc fotoattēla, sarga štata vienība tur nemaz nav vajadzīga, jo no Loku ielas puses jau ilgu laiku ir izgāzts žogs. Interesanti būtu zināt, ko šajā jautājumā domā apsardzes daļas priekšniecība un rūpnīcas «Liepāja» direktors b. V. Šveiduks.

Ar cieņu ILMĀRS JUZUPS

«DADŽĪT!»

Limbažu dzērienu veikals tagad atrodas pilsētas pirts vienā galā blakus dzīvojamajam māju kvartāliem. Te tuvumā iekārtotas bērnu smilšu kastes un 3. Limbažu pilsētas bērnudārzs. Pāri ceļam, apmēram 50 metru tālāk, skola. Dienās, kad veikals atvērts, irniekiem nav iespējams piekļūt savām mājām. Dzērāji okupējuši koridorus, piemājas soliņus un apkārtējos šķūņņšus. Vai tiešām Limbažu pilsētas vadību šī parādība neuztrauc?

A. JURKA,
Limbažos

I. MELGAILIS

LAIMNESIS.

G. BĒRZIŅŠ

Kas paradis bēdas slīcināt glāzītē, ar laiku tajā noslīkst pats.

Senāk celto pieveica laika zobs, ar tagad būvēto tiek galā laika apstākļi.

Istenība vairāk iespaido sapņus nekā sapņi īstenību.

F. USĀNS

LEVS LAINS

INTERVIJA

- Puspēdiņš, — ienācējs stādījās priekšā.
- Žurnālists. Jūs būsit Jānis Rieksts! Dzīvokļa saimnieks palocīja galvu.
- Lieliski! Man ieteica intervēt tieši jūs. Rieksts palocīja galvu.
- Puspēdiņš apsēdās, izņēma blociņu un sāka naski rakstīt, skaļi runādams līdzī:
- «Jānis Rieksts mani laipni sagaidīja dzīvokļa durvīs. Viņa seja staroja priekā. Un kā lai nepriecājas, ja cilvēkam tāda laime: jauns dzīvoklis jaunā mājā! «Gribas dziedāt, gribas līksmot!» Jānis Rieksts priecīgi stāstīja.»
- Redzat... — Rieksts ieteicās.
- Redzat, — Puspēdiņš pārtvēra un, rakstīšanu nepārtraucis, turpināja: «Redzat, Rieksts saka, uzminējis manu pirmo jautājumu,

istabas mūsu dzīvokli ir plašas. Tas viss liek sirij gaviļēt!»

— Jā, bet... — Rieksts mēģināja iebilst.

Puspēdiņš, brīdinādam viņu nepārtraukt, pacēla pirkstu. «Un ne tikai tas vien. Mikrorajonā, kur tagad dzīvos Jānis Rieksts, nesen nodots ekspluatācijā pasts, krājcase, sadzīves pakalpojumu kombināts, pirts, gastronoms, darbojas ikebanas kursi...»

— Ļaujiet taču... — Rieksts iesaucās.

— Jums taisnība! Tā arī rakstām: «Jānis Rieksts par savu jauno dzīvokli varētu stāstīt vēl un vēl...»

Dzīvokļa saimnieks pietrūkās kājās un izmetās ārā.

— Pagaidiet! — Puspēdiņš pārsteigts iesaucās. — Jūs taču man visu vēl neesat pateicis!

No blakusistabas iznāca sieviete.

— Valda Rieksta, — viņa teica.

Puspēdiņš piecēlās, nosauca savu vārdu un piezīmēja:

— Jūsu vīrs ir mazliet tāds dīvains. Neja — man pabeigt interviju.

— Nepievērsiet tam uzmanību! — Rieksta

nekārtības tūristu ēdināšanā un autotransporta izmantošanā, atskaišu viltošana, nepareiza ceļazīmju norakstīšana, «mirušo dvēseļu» izmantošana... Tas viss atklājās pārbaudē, kas tika izdarīta izlases veidā un tikai par atsevišķiem jautājumiem!

Un tomēr atļaujiet apgalvot — uztraukumam par varbūtējām izmaiņām biroja darbā nav pamata.

Jo iepriekš minētā Finanšu ministrijas revīzija Rīgas ceļojumu un ekskursiju birojā, kā zināms, nebūt nav pirmā. Un atklātie trūkumi biroja darbā nav nekas jauns ne biroja, ne padomes vadībai. Tie kā vienam, tā otram bija zināmi kopš 1982. gada. Tāpat arī izteiktie rāieni un stingrie rāieni — biroja direktora vietniecei L. Safonovai, ekskursiju daļas vadītājam J. Žakai, padomes galvenajam grāmatvedim G. Doroženko, padomes ekskursiju daļas vadītājam A. Bremmerel — patiesībā tāda padraudēšana ar pirkstu vien ir. Ja Latvijas Republikāniskā tūrisma un ekskursiju padome nopietni gribētu mainīt biroja darba stilu un ievest tajā kārtību, tā neaprobežotos ar iepriekšminētajiem rāieniem un biroja direktora G. Riekstiņa pārcelšanu citā darbā Latvijas Centrālās arod biedrību padomes sistēmā, bet veiktu kompleksu biroja darba pārbaudi un izdarītu principiālus secinājumus.

Taču, kā redzams, šādas briesmas Rīgas tūrisma un ekskursiju birojam nedraud. Tāpēc — tikai mieru līdz nākošajai revīzijai un pavēļu zūksnītim par rājienu izteikšanu.

A. ROĶĪTIS

H. HĪBUSS

pasmaidīja. — Es jums visu izstāstīšu. Rakstiet! Mūsu dzīvoklis sastāv no trim istabām. Pirmā sešpadsmit kvadrātmētru, otrā četrpadsmit, trešā...

— Zināt... — Puspēdiņš mēģināja iebilst.

— Zinu, — Rieksta viņu pārtrauca. — Vai tiešām jūs domājat, ka es būtu varējusi aizmirst virtuvi. Tā ir gaiša, plaša, ar uzlabotu plānojumu. Kas attiecas uz...

— Es gribēju pajautāt...

— Lūdzu, lūdzu! Kas attiecas uz...

— Bet...

— Par to labāk nerunāsim! Bet šajās priekšējajās dienās man negribētos runāt par trūkumiem. Tomēr, ja vēlaties... Lifts mums nestrādā.

— Pagaidiet, kāds tam sakars ar liftu! Es gribēju pajautāt par... — Puspēdiņš nervozi iesaucās.

— Ak jūs par to! Nav jau ko slēpt: tur vajadzēs sarunāt meistar. Jā, vēl gribētos atzīmēt šādu jautājumu... Biedri korespondenti, kurp jūs!

Puspēdiņš ierāva galvu plecos un metās uz durvīm.

STRESS

Storožuks kavēja darbu. Neapskatījies ne pa labi, ne pa kreisi, viņš metās pār ielu, noskrēja desmit soļus un sastinga, izdzirdējis kaučam bremzes. Zināja no pieredzes — šādā reizē labāk stāvēt uz vietas. Mašīnas vadītājs vai nu pabrauks garām, vai apstāsies. Tad viņš, kā pienākas, izlamāsies un — katrs uz savu pusi.

Automašīna tikko neietriecās Storožukā, kas iekšēji saspringa, lai dotu šoferim pienācīgu pretsparu, taču tas — savāds vīrietis-cilindru galvā, gariem dzelteniem cimdziem rokās un spožiem stulmaņiem kājās — paņēma Storožuku pie elkoņa un veda uz ietvi.

— Ak, pardon! — savāda vīrietis teica.

— Es, liekas, esmu jūs mazliet apdullinājis? Dziļi atvainojos! Lūdzu, augsti godājamais pan, nedusmojieties! Tas ir mans jaunais modelis, un es vēl neesmu pieradis pie ātruma. Apbriņojami zīgla mašīnīte!

Vīrietis palocījās un, atstājis aiz pārsteiguma valodu zaudējušo Storožuku uz ietves, atgriezās pie mašīnas, kas bija tikpat neparasta kā viņš pats. Tā bija kaut kas vidējs starp etazeri un skolās sastopamo lokomotīves modeli ar retro stila mēbeļu elementiem. Mašīna nošķaidījās, noraustījās un aizrūca pa Matrožu ielu.

Storožuks mazliet atguvās un, lai atjaunotu garīgo līdzsvaru, aizsūtīja tai pakal vairākus novēlējumus, kas šādos gadījumos tiek plaši lietoti.

Gaidīto atvieglojumu tas nedeja, un viņš atskrēja darbā sanervozējies kā sanitāriks, kuram piecos dzīvokļos pēc kārtas ieteikts sākt veselīgu dzīves veidu bez plēgurošanas.

Mazliet atvieglot sirdi Storožukam izdevās sarunā ar meistaru. Tas piesejās par nokavēšanos, un viņš tam atbildēja.

Meistars teica: «Ahā...» un sāka svētīt ar vārdiem, kas nekur netiek drukāti, bet ko visi zina.

Storožuks nosprieda, ka viņam gluži vienkārši nav tiesību runāt ar cilvēku citā valodā, un atbildēja ar to pašu.

Meistars palielināja apgriezienus. Storožuks uzbēra ogles.

Pēc piecām minūtēm abi piekusa. Meistars noslaucīja nosvidušo pieri, ar cieņu palūkojās uz Storožuku un devās rakstīt darba norīkojumus.

Storožuks iedarbināja virpu un nodomāja: «Krietns vīrs tomēr ir meistars! Savs cilvēks, kaut viņu...»

Viņš kaut ko virpoja, uzmanīja mikronus, bet prātā visu laiku skanēja vārdi: «Pardon... atvainojos... augsti godājamais pan...» Un, kad viņa draugs Golovans, garām iedams, uzsauca: «Ejam uzpipēt, Storožuk! Darbs nav

alus, neatšāliesies!», viņš tūlīt pagrieza slēdzi.

Golovans uzmanīgi noklausījās Storožuka bēdu stāstu, pat nokrekšķējās aiz līdzjūtības.

— Un tu viņam neko nepateici?! — Nepaspēju, saproti. Kad pavēru muti,

viņš jau kāpa savā orē un tūlīt laida prom.

— Mjā, apsaukāja viņš tevi, kā tikai patika.

Turklāt nevis vienkārši, bet ar zāģīti!

— Ek, nācis viņš tagad man priekšā! Tad es

viņam...

— Vajadzēja uzreiz...

— Un no kurienes viņš te uzradās? Līdz

šim nebiju manījis tādu... aizvēsturisku.

— Varbūt veco modeļu cienītājs? Ir tādi ap-

dauzīti, kuriem ar parastu žiguli vai volgu ne-

pietiek. Viņiem vajag visus pārsteigt! Sameklē

visādus metāllūžņus, atjauno... Pēc tam iz-

lec...

Atlikušajā darba dienas laikā Storožuks domās teica vārdus, ko viņš mestu sejā antīko mašīnu amatierim. Kaut tikai varējis viņu satikt... Bet kur? Šis jautājums piepildīja Storožuku ar sāpēm, grūtsirdību un pagalam sagrautas pašcieņas sajūtu.

Pārgājis mājās, viņš gribēja aprunāties ar sievu, mazliet atvieglot nomāktu omu. Lai sieva arī zina, ko jūt vīrs, kad nepagūst atbildēt uz savā izsmalcinātībā briesmīgu apvainojumu, ko nācies saņemt no svešas personas.

Sievas mājās nebija. Viņa vakaros gāja uz šūšanas un piegriešanas kursiem.

Dēls Petro arī kaut kur daudzījās apkārt. Varbūt spēlēja futbolu. Tā kā sacensības mēdza turpināties, kamēr varēja saskatīt bumbu, Storožuks mājniekus negaidīja, bet likās gultā un pārvilkā segu pāri galvai. Nevarēdams aizmigt, viņš siltajā tumsā turpināja gudrot, kādus vārdus teiktu, ja...

Kad sieva pārnāca mājās, viņa atrada Storožuku gārdzam un kaut ko nesakarīgu murmīnām. Nervu pārslodzes dēļ viņu bija ķēris psiholoģiskais šoks ar komplikāciju asins izplūsuma veidā.

Pateicoties mediku enerģiskām pūlēm, Storožuku izdevās glābt. Turklāt arī viņa veselība gandrīz pilnīgi tika atjaunota. Vienīgais, kas atgādina pārdzīvoto satiksmes negadījumu, ir tas, ka tagad viņš visiem bez izņēmuma saka: «Atvainojos... lūdzu... pardon...»

Kad Storožuks ļoti uztraucas, viņš var pat pateikt: «Augsti godājamais pan, vai jūs nevarētu...» Tādos gadījumos meistars ķer ar roku pie sirds un iet savā būdā rakstīt darba norīkojumus.

Kā jūs droši vien būsi sapratuši, Storožuks strādā. Turpat. Ārsti uzskata traucējumu viņa psihē par nenozīmīgiem, tādiem, kas citiem bilstot nav bīstami.

Ko
tas varētu
nozīmēt?

Kādā jaukā septembra dienā pie Mālpils sovhoztehnikuma direktora atnāca individuālais lopu audzētājs.

— Ak, labais direktor! — paklanījies līdz zemei, viņš teica. — Glāb mani un manu večiņu! Nu jau veselu mēnesi mūs vajā murgaini sapņi.

— Vecīt, tu esi sajaucis adreses, — direktors atbildēja. — Tev jāmeklē palīdzība pie ārsta.

— Biju jau, biju, — vecītis paskaidroja. — Bet dakteris sūtīja uz šejieni. Teica, tas esot pa jūsu līniju... Man un večiņai miegā rādās mūsu pašu izaudzētais bullis. Tikai sapņos tas ir divreiz lielāks, trīsreiz negantāks un bauro tik šausmīgi, ka mēs nakts vidū mostamies augšā stīvi aiz bailēm. Paņem to briesmoni un aizved uz gaļas kombinātu!

— Dārgais vecīt! — noklausījies atnācēja bēdu stāstu, direktors smagi nopūtās un teica. — Es tev neko nevaru līdzēt. Man saimniecībā ir simts tādu bulļu, kas septembrī bija jāaizved uz kombinātu. Neņēma. Nu tie bauro kā negudri. Un man pašam arī gribas baurot, jo telpas jāatbrīvo teļiem. Es tos bulļus pats nokautu, ja tikai varētu sarunāt, ka tā gaļa ies valsts sagādes plānā. Bet tās lietas jau izlemj augstāka priekšniecība...

— Ak, labā un augstā priekšniecība! — ieradies Rīgas rajona agrorūpnieciskajā apvienībā, vecītis paklanījās līdz zemei un izstāstīja savu bēdu. — Pieņemiet bulli!

— Apžēliņ, kur es to likšu? Savā kabinetā, vai, turēšu? — pārbijusies iesaucās apvienības zootehniķe. — Septembrī mūsu rajona saimniecības gribēja vest uz gaļas kombinātu 1750 tonnas. Republikas Valsts agrorūpnieciskā komiteja ieplānoja 1550 tonnas. Bet gaļas meistari bija ar mieru pieņemt tikai 1309 tonnas. Gribot negribot, ļaujam sūtīt lopus uz gaļas kombinātu tikai tām saimniecībām, kas vēl nav izpildījušas gaļas sa-

Jāreķinās ar to, ka strīdā dzimušai patiesībai var būt kašķīgs raksturs.

ARMĪNS LEJIŅŠ

gādes plānu. Ceļazīmes uz kombinātu neiedevām 640 liellopiem. 112 no Mālpils, 60 no kolhoza «Boļševiks», 40 no Ropažiem. Tāpēc jau tie lopiņi bauro tik neganti, ka pat Rīgā, rajona RARā, var sadzirdēt! Prasa spēkbarību. Bet tā mums jādod jaunlopiem. Ejiēt meklēt taisnību uz Rīgas gaļas kombinātu!

Aizbraucis pie lopu kāvējiem, vecītis vēlreiz noskaitīja savu bēdustāstu.

— Apžēlojies! — iesaucās Rīgas gaļas kombināta darbinieki. — Runā, ko gribi, tikai ne par lopiņiem! Tie mums pašiem stāv acīs dienu un nakti. Gan dzīvi, gan kauti. Tos mums sūta no Rīgas, Tukuma, Bauskas, Limbažu un vēl citiem rajoniem. Pat no Gulbenes! Piķis lai parauj tādu plānošanu! Vai tad mūsu priekšnieki beidzot nevar sadūšoties un pārkāpt to resoru barjeru?! Kaimiņrepublikas Lietuvas gaļas kombināti ir ar mieru mūsu lopīņus ņemt. Bet mūsu priekšnieki droši vien spriež tā: ja nav mums, lai netiek arī viņiem. Bet katls taču ir kopējs! Interesanti, ko par to domā republikas Valsts agrorūpnieciskā komiteja.

— Ak, augstā un visvarenā priekšniecība! — ieradies republikas Valsts agrorūpnieciskajā komitejā, vecītis trīs reizes paklanījās līdz zemei un gribēja sākt stāstīt savu bēdu. Bet viņu apsteidza kāds atbildīgs darbinieks no tās pašas augstās iestādes.

— Klausies, vecīt! — viņš teica. — Saki, ko lai daru? Nu jau pāris gadus ik rudenī mani moka murgaini sapņi. Milzīgi bulļu bari drūzmējas pie republikas Valsts agrorūpnieciskās komitejas vārtiem, bada asfaltu un neganti bauro. Ko tas varētu nozīmēt?

J. JUZEFS

— TAS GAN IR ISTS IZRAKTENIS!
— BET DERĪGS! PARAKSTA VISU KO.

U. MEŽAVILKS

KULTŪRAS STĀSTI

- o Kultūras piemineklis ne vienmēr ir grausts.
- o Ja pārskati par kultūras darbu būtu pareizi, mēs jau sen būtu kulturāli cilvēki.
- o Lasīšanas kultūra! Nebāzt pirkstu mutē pirms lapuses pāršķiršanas!
- o Mūsu senči esot dziedājuši. Cik labi, ka mēs to vēl atceramies!
- o Senču vēsturi nezinām... Vai mūsējo — kādreiz — zinās!
- o Kas ir ētika, kas estētika? Vai nav vienalga, kad cilvēkam nav ne vienas, ne otras!

IT KĀ PAR MĪLESTĪBU

Kāzu jubilejās piedalās abi laulātie. Kamēr dzīvo kopā.

Kas neriskē... Tas paliek neprecējies.

Ir jau ir mīlēts. Vai citādi es būtu tik krunkains un sirms...

Šķirto ģimeņu sarīkojumi... Kāpēc tādi nenotiek? Tajos varētu veidoties jaunas ģimenes!

Ģimenes galva! Daudzas ģimenes, izrādās, ir bez galvas.

ANDRIS BRIEDIS

Bieži vien nākas veltīgi klausīties tieši pie tām durvīm, kas ir atvērtas.

Ražojot nevajadzīgas lietas, izslēgtas pretenzijas — neviens tās neiegādājas.

ARMĪNS LEJIŅŠ

— ES DZĪVOJU TAJĀ MĀJĀ UN...
— DZĪVOJIET LAIMĪGS!

E. RUSMANIS

T. SERGIJENKO

A. LIEPIŅŠ

LEVS LAINERS

EPIGRAMMA

Teiksim atklāti: mūsu priekšnieks kļuvis rupjš. Lamā padotos ne par ko un vienmēr sola parādīt, kur vēži ziedo.

Nolēmu ar viņu pacīnīties. Uzrakstīju par viņu epigrammu:

«Kad priekšnieks dusmās vārās,
Tad tējkannu slēdz ārā,
Jo ir jau tējkanna mums viena,
Kas vārās visu dienu.»

Epigrammas pirmo izlaidumu izķēra vienā mirklī, jo bija nodrukāta tikai vienā eksemplārā, un to uzreiz pievāca mans kolēģis Gailītis.

Pēc brīža skatos — pie mums nodaļā ienāk jaunākā laborante Sarmīte Beciņa un jūsmo:

— Tas tik ir Gailītis! Nu īsts Pet-rarka!

Un, skatīdamās griestos, Sarmīte vārds vārdā noskaita manu epigrammu, uzdodama par tās autoru Gailīti.

Es klusēju.

Priekšnieku pie mums ne visai ieredzēja, tāpēc Gailīša slava auga augumā. Smēķētavā vīri strīdējās: vieni uz-

skatīja, ka Gailītis ir humorists, otri viņu dēvēja par satīriķi, bet trešie pie-skaitīja pie dramaturgiem.

Es klusēju.

Gailīša dzimšanas dienā pieci mūsu nodaļas darbinieki, cits ar citu nesazi-nājušies, uzdāvināja viņam pa tējkan-nai. Uz vienas bija iegravētas manas epigrammas pirmās divas rindas:

«Kad priekšnieks dusmās vārās,
Tad tējkannu slēdz ārā!»

Es klusēju.

Tāču beidzot, kad Gailītis reiz pie-nāca man klāt un jautāja, vai es neesmu uzrakstījis kaut ko jaunu, neizturēju — pats sāku vārtīties un nolēmu Gailīti atmaskot. Un te — vakar, iedams gar nodaļas priekšnieka durvīm, dzirdu, kā Gailītis priekšniekam saka:

— Biedri Vanag, nodaļā kļūst bau-mas, it kā es par jums esot sacerējis epigrammu. Tā nav taisnība! Šo epi-grammu uzrakstīja Švuncenieks.

Kad Gailītis iznāca no kabineta, es cieši paspiedu viņam roku. Cik nepa-reizi mēs dažkārt domājam par cilvē-kiem!

Viņa sēdēja, nolaidusi roku ar vādekli zilonkaula ietvarā pār ampīra divāna malu. Plašajā zaļš ar zeltu ietonētajā zālē dega tikai dažas lustras. Gar telpas sienām sēdēja dāmas garos, daudzkrāsainos balles tērpos un frakoti kungi, dažs kavēja viņām laiku, dažs aiz garlaicības vērās laukā pa logiem, kur, tā kā bija jau vēls vakars, nevarēja saskatīt neko. Tas ir, ja ielu spuldzes sauc par neko.

Viņa pielika otru baltcimdoto roku pie pieres. Tā tikai vēl trūka, tagad viņai sāks sāpēt galva! Tagad, kad filmējama pati atbildīgākā epizode, visas šīs uzņemšanas dienas kronis, kur viņai beidzot būs izdevība paspīdēt! Viņu biedēja iespēja savārgt, un no tā galva sāka sāpēt vēl stiprāk. Viņa nopūzdamās atvēra savu izšūto pompadūru un sameklēja galvassāpju tabletes. Ūdens gan nebija, taču savā ilgajā filmas darbā viņa bija mācījusies iztikt bez ūdens. Turklāt ūdens no tualetes istabas krāna garšoja pēc sarūsējušām caurulēm. Vairbūt arī negaršoja, bet viņai tā cieši likās.

Viņai piemita izsmalcināta garšas izjūta. Tāda īpašība var būt gan patīkama, gan mokoša. Šajā reizē tā bija izteikti mokoša, jau tagad, kaut tuvu-mā nebija ne ūdens lāses, viņa šķita mutē sajūtam pretīgo metālisko garšu.

Brrr!

— Vai jums vēsi? — viņa pie pašas auss izdzirda vīrieša balsi.

Ai, cik patīstamu balsi! Galvas sāpes atkāpās kaut kur tālāk, viņa pasmaidīja, pacēlusi augstāk gurdenos plakstiņus, un galvu pagriežusi, ieraudzīja Alfrēdu, savu ilggadējo, savu uzticamo partneri. Viņai kļuva brīnum labi. Alfrēds — tas bija kā malks kalnu avota ūdens versmainā dienā. Tāda ūdens, kas negaršo, nevar garšot ne pēc hlora, ne arī sarūsējušām caurulēm.

— O, kāds prieks! — viņa sacīja izjustā balsī un sniedza viņam cimdoto labo roku. Alfrēds gausi pietuvināja to lūpām un nenoskūpstīja tikai tāpēc, ka nekad nemēdza skūpstīt cimdus. Viņi sasmaidījās, viņa — pāri nedaudz paceltā vādekļa malai.

— Kur jūs visu laiku bijāt? — viņa jautāja. — Es skatījos... Es jau domāju, ka jūs vairs nebūs.

— Es — un nebūt? — viņš vaicāja ar maigu pārmetumu. Alfrēdam bija mazas iesīsmas ūsiņas un plāni mati, kurus viņš mēdēja sasukat tik mākslīgi, ka plikumu nemaz nevarēja manīt. Filmās frizieres vienmēr priecājās par Alfrēda sakopto izskatu.

Alfrēds viscaur bija tāds sakopts, no galvvidus līdz sasprēgājušo lakkurpju purngaliem.

— Apsēstieties taču, — viņa atkal pamāja ar vādekli, kura zilonkaula plāksnītes bija dižcilīgi nodzeltējušas.

Alfrēds ar pateicīgu nopūtu atlaidās uz divāniņa viņai blakus.

Balles pāri turpināja laiski nīkt gar telpas sienām. Balles pāru bija daudz, un visiem nepietika, kur sēdēt. Labprātāk viņi, protams, būtu sēdējuši.

Telpas kreisajā pusē kāpņu galā parādījās režisors. Viņš izskatījās galīgi neiederīgs svinīgajā viesu pulkā, mugurā viņam bija pārāk šodienīgs virskrekls un kājās gaišas bikses. Sakiet ko gribat, es palieku pie sava: melna fraka izskatās daudz labāk, tā pie reizes var piešķirt cienīgumu pat ne-cienīgajam. Tas bija tikai apsveicami, ka viņu pavadīja vairāki citi tikpat mūsdienīgi ģērbti cilvēki, tā viņš nešķita tik uztraucoši nevietā ienācis.

— Režisors šodien nervozs, — viņa sacīja.

— Nervozs diena, — Alfrēds piekrita.

— Man nepatīk, kā strādā operators, — viņa bilda vēl pēc brīža. — Kurp viņš skatās? Tāds iespaids, ka mūs viņš nemaz neredz.

— Jūs — un neredzēt? — Alfrēds jauki izbrīnījās. Viņš būtu varējis teikt vēl kaut ko tikpat patīkamu, viņiem jau bija tik daudz laika.

Dažu soļu atstatumā no abiem sēdētājiem telpai strauji pārgāja pāri kāda pavisam jauniņa baliniece, viņai bija cieši pieguļošs melns tērps un melnu spalvu rotājums matos. Un viņas seja bija sārtā vai nu aiz uztraukuma, vai arī jaunu asiņu pārpilnības.

— Šausmas, tā jaunatne nemaz neprot stāvēt, — viņa sacīja, pakal noraudzīdamās. — Šī pati — kā laidarā! Nemāk nēsāt garu kleitu!

— Kur lai viņas iemācās, — Alfrēds sacīja un arī noraudzījās nopakaļ. Viņš stipri cerēja, ka partnerē nepamanīs sajūsmu viņa skatienā. To tik grūti bija noslēpt.

— Kurp tikai skatās režisors, — viņa sacīja ar rūgtumu.

— Viņam nav laika, tik daudz cilvēku, mīļā...

— Daudz? To jūs saucat par daudz? Vai atceraties, kad mēs filmējām sacelšanos, cik tad bija cilvēku!

Alfrēds atcerējās. Toreiz viņam galvā bija katliņš un rokā tievs spieķītis. Kā bija ģērbusies viņa? Alfrēds nevarēja atcerēties.

— Nu kur lai viņš ņem tik daudz lietpratēju, — viņš nopūtās.

— Ja nav, lai nav nemaz, nevis, ka ir slikti! Kad es skatos filmu un redzu ko tādu, man vienmēr neērti citu vietā!

— Mīļā, jūs esat pārāk prasīga, — Alfrēds pasmaidīja un laikam par otrreiz lietoto vārdu «mīļā» saņēma vieglu sitienu ar veco vādekli. Vieglu, jo antīkas lietas necieš straujas kustības un asus pieskārienus.

Parādījās galvenie tēlotāji. Varonei bija bāli zeltains tērps.

Varonis, protams, bija frakā.

Režisors piegāja viņiem klāt un sāka runāties. Varone smējās.

— Smejas, — viņa sacīja Alfrēdam. — Nekādas nopietnības!

— Tā ir jaunība, — Alfrēds sacīja kā atvainodams.

— Jūs vienmēr visiem piedodat!

— Ne visiem, dārgā. Ne visiem!

— Sākam mēģinājumu! — režisors iesaucās, un telpā tūlīt uzradās dzīvība. Visi sarosījās, sēdētāji cēlās kājās. Viņa nepakustējās, tikai palūkojās uz Alfrēdu.

— Beidzot! Padomājiēt tikai, jau nāk uz pusnakti un mēs vēl neesam beiguši! Vai jums, Alfrēd, neliemas, ka režisors ļoti gausi strādā? Es brīžiem neticu, ka viņš tiks galā ar šo sarežģīto materiālu. Šodienas jaunatne...

Alfrēds pasmaidīja pašiem lūpu galiņiem un pavērs režisorā, kuram metās sirmi deniņi. — Mūsdienu jaunatne, — viņa turpināja, — nespēj izprast iepriekšējās paaudzes dvēseļu vibrācijas. Toreiz viss bija smalkāk... nu, tīrāk... vispār, es teiktu, sarežģītāk...

— Ak, kad mīļēja, tāpat spieda pie vestes! — Alfrēds iesaucās negaidīti skaļi un nevilus paskatījās pats uz savu fraku, kurai pašā priekšā rēģojās mazs plankumiņš. Tas bija nezināmas, varētu teikt, noslēpumainas cilmes plankumiņš, viņš to bija rūpīgi tīrījis, viņš tīrīja to pirms katras lietošanas, nu jau ilgi, un kā netika, tā netika no plankumiņa vaļā. Uz ķīmisko tīrītavu viņš fraku baidījās nest, tur to varēja samaitāt, vai, kas nesaldzināmi sliktāk, vispār pazaudēt. Tādu mantu! Alfrēds pavērs apkārt ar vieglu nīcinājumu. Balles viesu vairums staigāja tīrētos uzvalkos. Alfrēdam fraka bija pašam sava.

Sakiet ko gribat, pašā fraka, tā ir liela lieta. Kādreiz, kad Alfrēds vēl bija pavisam jauns, par īstu cilvēku uzskatīja tikai tādu, kuram bija sava fraka.

— Vai jums neliemas, — Alfrēds izdzirda viņas čukstu, — ka varonim šķība mute? Es režisora vietā nekad nebūtu viņu ņēmusi par galveno. Jūs redzēsiet, viņš izmainīs filmu!

— Nu... — Alfrēds vilcinājās.

Viņa pakratīja galvu tik dedzīgi, ka ieskandējās auskari.

Tie nebija briljantu auskari. Viņa teica, viņa nekad nenēsātu dārglietas tādā pūlī, kur nekad nezini, no kurienes kurš savā tīrētajā greznībā nācis. Un tā taču dara ne tikai šeit... Amerikas miljardieru sievas savus briljantus un smaragdus arī tur seifos un ikdienā nēsā tos... nu, kā tos...

Viņa jautāja Alfrēdam, kā tos sauc, un viņš pavilcinājies sacīja:

— Simili.

Viņa šaubījās. Bet citu, pareizāku vārdu viņa šai mirklī nezināja. Vecuma pavadone ir skleroze, ar to jāreķinās.

— Klausieties, man stāstīja, viņai esot četrdesmit pirmais kurpiu izmērs! — raudzīdamās uz galveno varoni, viņa ķīķinādama čukstēja Alfrēdam, un tas klusi iesmējās.

— Jūs gan esat nežēlīgal!

— Es nekad neesmu nēsājis lielāku par trīsdesmit piekto, — viņa turpināja. — Bet man bija draudzene, un viņas numurs bija trīsdesmit trīs, jūs varbūt nēfēcēsiet, jā, bet bija trīsdesmit trīs!

Viņiem garām ātrā solī gāja kāds gaismotājs, uzgrūzdamies viņas trīsdesmit piektā numura kājai, un viņa sāpīgi saviebās. Vecums nūdien ir briesmīga lieta, un tās kājas, kā tās kājas pamst! Gaismotāji uzstādīja prožektorus.

Varonis ar varoni, kurai tāpat bija vai varbūt tomēr nebija četrdesmit pirmais lielums, zem garā tērpa nevarēja saskatīt, vēl vienmēr staigāja, dažus soļus uz priekšu, dažus atpakaļ. Režisora skatiens kļūda pāri saaicinātajiem viesiem. Otrais režisors pēc viņa norādījumiem izvēlējās statistus epizodei, kas varētu saukties par izskaidrošanas. Šovakar tā tāpat bija pēdējā.

— Cik vēls jau, — viņa teica untumainas meitenītes balsī un centās turēt galvu labi augstu, lai otrais režisors viņu pamana. — Viņi vienmēr notur mūs par ilgu!

— Kino ir grūts darbs, — Alfrēds piekrita, nobraucīja ūsiņas un viegli pašūpojās pirkstgalos. Lakkurpes smalki iečukstējās. Alfrēdam tās bija taisītas pēc pasūtījuma. Ļoti labs meistars bija.

Meistars tagad gulēja kapos, tā ka, ja Alfrēdam vēl vajadzētu kurpiu, viņam tās nāktos pirkt veikalā. Vai tur maz ko jēdzīgu var dabūt?

Pieci seši pāri ieņēma izejas pozīcijas.

Viņa skatījās un domāja, ka režisors neprot izkārtot mizanscēnu.

Un viņa gaidīja, kad režisors beidzot pasauks viņu. Vai viņš būtu pilnīgi bez acīm?

Šīta filma neiznāks, nūdien.

Režisors acīmredzami bija nemierā. Viņa arī bija nemierā. Ļoti.

— Vai atceraties... — Alfrēds sāka kādu atmiņu stāstu. Viņiem bija daudz kopīgu atmiņu. Tik daudz filmās strādāts!

— Vai zināt, es palūgšu fotogrāfei, lai mūs nobildē, — Alfrēds sarosījās. — Abus, jā?

— Ko jūs, — viņa atrauca.

— Es tūlīt... jūs pasēdīet, pagaidiet! — un viņš savās sasprēgājušajās lakkurpes ātri aizgāja uz to pusi, kur grozījās filmas fotogrāfe.

Bet režisors šai brīdī sāka nākt tieši uz viņas pusi. Lai izput fotogrāfēšanās, īstais brīdis bija klāt! Viņa viegli atlieca galvu. Šai brīdī viņa noteikti izskatījās neatvairāma. Cik zēl, ka jaunība nav visu mūžu! Cik zēl, ka jaunība neatgriežas kaut uz to īso brīdi, kad režisors viņu ieraudzījis!

Viņa juta, kā vaigos iesitas tvīkums, un dusmojās uz sevi — tiešām kā naivajos jaunības laikos! Viņa vērs — režisors bija savilcis seju rūpju rievās. Viņam nav viegls darbs, viņa domāja un šai brīdī piedeva režisoram visu, arī neveiksmīgo aktieru izvēli, arī to, ka viņš nemāk veidot mizanscēnas. Tagad viņa ies režisoram līdzī, turp, kur gaismotāji beidz uzstādīt prožektorus, lai ķertos pie šīvakara pēdējās epizodes uzņemšanas, un visi, visi skatīsies, kā viņa ar režisoru iet pāri zaļi ar zeltu ietonētajai telpai.

Gandrīz soli no viņas apstāties, režisors pēkšņi priecīgi iesmējās un pagriezās uz papēža. Viņš bija izdomājis, izstūkojis, atradis. Tieši tādai un ne citādai jāizskatās mizanscēnai!

Un kamēr viņš atkal dedzīgi runāja ar epizodē aizņemtajiem aktieriem, otrais režisors, telpas vidū panācies, sauca:

— Pārējie, kas saņēmuši naudu, var iet mājās! Citādi te tik biezs, ka paelpot vairs nevar!

Viņa cēlās un gāja.

Kad atsteidzās Alfrēds ar fotogrāfi, kuru ar tādām grūtībām bija pierunājis, ampīra divāns bija tukšs.

— Ak tu kaza tāda, — Alfrēds aizvainots sacīja, — aizskrējusi. Nu, nekas, citu reizi.

Tas par to citu reizi noteikti bija taisnība, kur viņa citā reizē paliks.

Bet nebija taisnība, ka viņa būtu aizskrējusi. Viņa bija aizgājusi pavisam lēnītēm. Viņas vecuma vairs nevar ātri skriet.

Kā kazai.

PARASTS TREŠDIENAS VAKARS

REPORTĀŽA

Tanī septembra pievakarē jauki spīdēja saule un mēs, Krietas pulciņš vīru, Rīgas rajona autoinspektora Pavlova vadībā, sēdāties automašīnās. Gribējām pabraukāt pa rajona ceļiem. Pie reizes aprunāties ar transporta līdzekļu vadītājiem.

... Un tā pie Ropažiem mēs ieraudzījām kaut ko tādu, ko iespējams redzēt tikai reizi pusgadsimtā. Nē, nē, tam nebija nekāda sakara ar Ropažu veikalu, kur tieši tajā brīdī bija atvests bagātīgs alkoholisks dzērienu krājums. Vīri šo mantu izpirka mērķa ātrumā un, kā smejies, tikpat ātri pazuda tālēs zilajās.

Tātad, šis lielais pārsteigums bija kolhoza «Ropaži» elektrīkis Ervins Udris, kas sēdēja gan uz sava motocikla, toties bez vadītāja tiesībām kabatā. Braucamais turklāt nekad un nekur nebija reģistrēts. Uz aizmugures sēdekļa sēdēja viņa draugs, kas, jādoma, ārkārtīgās kautrības dēļ nepateica savu vārdu. Šo puisi varētu nepieņemt, ja viņš nebūtu turējis metāla ratiņu rēķuri. Šī iemesla dēļ ratiņi izskatījās kā braucamrīka piekabe. Piekabē atradās divduru skapis. Un skapi, iedomājieties, tupeja jauna, glita meiča, kas koķeti pateica, ka viņas vārds esot Judīte.

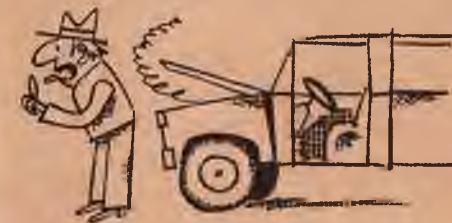
Visi divdesmit trīs reida dalībnieki vienā mirklī apgalvoja, ka šādu skatu viņi redzot pirmo reizi!

Pēc minūtem divdesmit sastapām padomju saimniecības «Jugla» operatoru Antonu Jukumu. Viņš solīdi sēdēja savā žigulī un sasārtušu vaigu skaidroja, ka braucot taisnā ceļā no autoservisa. Tāpēc — atvainošanu! — neesot pieļicis mašīnai valsts numura zīmes. Kad ielūkojāmies dokumentos, izrādījās, ka šis žigulis pēdējoreiz uz tehnisko apskati bijis tieši pirms septiņiem gadiem. Bet žiguļa īpašniekam arī šoreiz sakāms pa rokai. Visus šos gadus mašīna esot godīgi stāvējusi garāžā.

Tā tā. Bet kāpēc tāda savāda smarža? Un kāpēc tik dzidri ieskanējās tukšas pudeles?

— No rīta izdzēru tieši vienu pudeli alus, — Antons Jukums pārliecinoši sacīja. — Tas tak sīkums. Vakardien man sākās atvaļinājums, tāpēc ar draugiem tā drusku... Neesam jau koka gabali.

Sākās parastā vārdu spēle. Šoreiz lai piedodot, vairāk tā nedarīšot. Taču jau tikai pudele alus... Mazliet vēlāk pudelei alus pievienojās arī dažī simti gramu vīna. Rezultātā tapa protokols, ko Antons Jukums, smagi nopūties, parakstīja ar drebošu roku.

... Mālpils. Izskatīgs ciemats. Gaumīgi iekārtots. Un lai viss būtu vislabākajā kārtībā, alkoholisks dzēriens šeit pat ar uguni nesameklēt.

Tāpēc nebija nekāds brīnums, ka Mālpils sovhoztehnikuma traktorists Vasiļijs Kozirjakis brauca ar skaidru galvu. Bet kā brauca? Bez tiesībām, bez ceļazīmes. Viņa aizbildināšanās bija īsa: dispečers beidzis darbu, un tad nu viņš, tā sacīt, uz savu roku...

Ari šī paša tehnikuma atslēdznieks Pēteris Jarovs bija pilnīgi skaidrā. Viņš ar traktoru brauca pa Garkalnes—Mālpils ceļu. Bez tiesībām, bez ceļazīmes? Protams. Traktoru no darbnīcām paņēmis, lai paraktu kartupeļus. Tagad braucot mājās. Pārkāpums? Nē, nē, garāžas priekšnieks Jānis Žigurs tak atļāvis. Un ja priekšnieks atļāvis, kādi tur vēl dokumenti.

Un kāda vaina Vladimīram Voitjukam, kas pa šoseju stūrēja smalcinātāju E-281c. Skaidrā? Kā tad. Bez tiesībām? Diemžēl. Bez ceļazīmes? Nekā nebija! Viņš lepnī parādīja ceļazīmi, ko izdevis Mālpils sovhoztehnikums. Dokuments derīgs visam septembra mēnesim. Vairāk tajā nekas nebija rakstīts. Tātad brauc, kad gribi un kur gribi.

Lai neceltos runas, ka reida brigāde speciāli piesējusies tehnikuma traktoristiem, pārmaiņas pēc uz Mālpils—Vites ceļa iepazīnāmies ar Inčukalna MRS strādnieku Kārli Veideru. Pūsis kārtīgs, jo tūlīt atzinās, ka tiesību nekad neesot bijis, motocikls neregistrēts. Tēpat «Šalkonēs» dzīvojot, nu sadomājis aizbraukt pie sievasmātes. Diemžēl, pat nemot vērā Kārļa Veidera ļoti cēlos nodomus, autoinspektori protokolu tomēr uzrakstīja.

... Bija jau krietni satumsis, kad garām kā zibens aizdrāzās moskvičs. Mēģinājām apturēt — kur nu! It kā braucējs būtu kurls un akls. Sākās pakalodzišanās. Bet... pēc pārsimt metriem mašīna pēkšņi nobremzēja, apstājās un šoferis joza uz dzīvojamās mājas pusi. Pieskrējis mēģināja atvērt durvis. Aizslēgtas. Dauzīja ar dūrēm. Neatvērās. Nākdams atpakaļ pie mašīnas, viņš murmināja: «Kāpēc viņa mani nelaida iekšā... Kas nu tagad būs!»

Sēdēdams autoinspekcijas automašīnā, dūšīgais bēdējs kļuva arvien divaināks. Mīle tā mežģīlās, ka bija pat neērti klausīties. Tas bija Mālpils sovhoztehnikuma vecākais darbu vadītājs Voldemārs Grezmanis. Dzēris šampanieti. Tikai un vienīgi Tēpat netālu. Pie bijušā ciema padomes priekšsēdētāja Odziņa. Kā tu atteiksi tik labam cilvēkam. Protams, protams. Vienīga nelaime, ka vecākais darbu vadītājs nespēja uzrakstīt nevienu sakarīgu vārdu, pārlietu drebēja roka. Mazliet vēlāk nāca atzišanās:

— Sa... p... proties. To... šam... šampanieti nebrūķēju! Es... t... tikai... šnabi. Man patik dzert! Un neviens man neko nepadaris.

Monologs beidzās ar rezignētu nopūtu, viņam, lūk, dzīvē neesot laimes. Algu izmaksādama, kasiere brīdinājusi, lai uzmanoties, apkārt braukājot autoinspekcija. Viņš domājis, šo jau nu nenokēršot, bet kas to deva... Protokols tika ierakstīts — videja dzēriuma pakāpē.

Tāds izrādījās visparastākais trešdienas vakars.

Reidā redzēto un dzirdēto uz papīra izlīcis E. JUMĀRS

PIERAKSTĪŠANA

UN

NORAKSTĪŠANA

Kāds visai gudrs un visai āķīgs vīrs reiz esot teicis: jo garāks un sarežģītāks kāda kantora nosaukums, jo garāk un sarežģītāk mīl izteikties un izrakstīties šī kantora ļaudis. Prātojums, protams, aplams, taču, ja labi padomā, savu racionālu gaudu tur varbūt varētu atrast.

Sacīsim, piemēra pēc — bet tikai piemēra pēc — ir tāds kantoris: Rīgas Vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības Augļu un dārzeņu apvienības pārvietojamā mehanizētā kolonna. Lai skeptiķi saka, ko sacīdami, cilvēkam, kas diendienā saistīts ar tik garu un izplūdušu sava kantora nosaukumu, roka ar laiku ķersies pie garas un izplūdušas rakstīšanas tur, kur varētu un varbūt pat vajadzētu iztikt ar dažiem vārdiem un, piebildīsim, skaitļiem vien.

Un, lūk, mēs konstatējam — arī tikai piemēra pēc, protams, — ka šajā pārvietojamā kolonnā par darbu vadītājiem strādā J. Rešetņikovs un S. Zavidnijs. Viens Rīgā vada būvdarbus Mārkalnes ielā 10a, otrs turpat netālu, Pakalniņu ielā 7, — arī vada būvdarbus. Šādā vadošā darbā ir pieņemts laiku pa laikam sniegt augstākstāvošai priekšniecībai pārskatus, citiem vārdiem, uzrakstīt, kas padarīts un par kādu summu padarīts. Un te nu, lūdzu, parādās tas, ko minējām pašā sākumā. Vai Mārkalnes ielas būvdarbu vadītājs varēs īsi un skaidri pateikt: padarīts maz. Nē, roka pati no sevis raksta: «Transportēta un izbērtā grunts par 9963 rubļiem, ierakstas dzelzsbetona konstrukcijas pamatu ierīkošanai par 2579 rubļiem, jumtam uzlikta gludā šīfera plāksnes.» Blakus minot, gludā šīfera plāksnes maksā četras reizes dārgāk nekā viļņotais šīferis, kas — atkal blakus minot — uz jumta redzams dabā.

Bet Pakalniņu ielas objektā? Arī tur taču nerakstīsi, ka daudz vēl kas nav padarīts. Gribot negribot jāraksta, ka lieltgabarīta betona tvērtnes, kas pagaidām gan mētajās turpat ielas otrā pusē, jau sen uzstādītas. Ka ēkas sienas nokrāsotas ar augstvērtīgu eļļas krāsu un ka par šo darbu samaksāts pusotra tūkstoša rubļu. Tas skan daudz iespaidīgāk un rakstās garāk nekā divi īsi vārdiņi «nav izdarīts».

Ējam tālāk. Ja darbs ir padarīts, tad ir iztērēti materiāli — grants, cements, ķieģeļi, armatūras un būvkonstrukcijas. Tie, savukārt, jānoraksta, jo tāda ir pastāvošā kārtība. Un nu — kur tad ir norakstītie būvmateriāli? No vienas puses, tie skaitās iebūvēti objektos. No otras puses — objektos to nav!

Cēsu rajona padomju saimniecības «Līgatne» sēklu aktīvās ventilācijas noliktavas būvdarbus vadīdams, J. Rešetņikovs kopā ar meistaru D. Bebri valdīdās, zobus sakoduši, taču nekā — izpildīto darbu pieņemšanas aktos roka pati no sevis uzrakstīja to, kas abiem varbūt pat sapņos nebija rādījies. Pats par sevi saprotams, tā pati roka kārtības labad tūdal norakstīja būvmateriālus par 18 tūkstošiem rubļu. Ja šiem astoņpadsmit tūkstošiem pieskaitām klāt to, kas norakstīts iepriekš jau minētajos Rīgas būvobjektos, tad sirds sāk gaviļēt: 29 339 rubļi un 91 kapeika mazumtirdzniecības cenās!

Un atkal jāatgriežas pie gudrā prātojuma, kuru minējām pašā sākumā un kuru pārfrāzējot, kantori, kuram nosaukums īss, arī rakstīšanai jābūt kodolīgai. Mūsu kantoris, ko minējām kā piemēru, kopš šā gada sākuma pārgājis citā aprūpē un saucas tā: «Celtniecības apvienības «Laukceltnieks» Rīgas PMK-2». Daudz īsāk. Bet, pats galvenais, ja bijušajam šā kantora priekšniekam V. Požilenkovam, ja Rīgas augļu un dārzeņu Vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības apvienības priekšniecībai J. Rešetņikovu un S. Zavidniju no garas rakstīšanas nebija izdevies atburēt, jādoma, tagad, kad kantora nosaukums kļuvis daudz īsāks, tas izdosies.

B. KRASTIŅŠ

— AKSTS!

E. OŠS

TĀ NAV MASU PSIHOZE!

Viena no pedējā laikā redzētajām fotomākslas izstādēm sabiedrībā radīja nopietnas bažas. Starp izstādītajiem eksponātiem trešā daļa bija dažādos redzes leņķos fotografēti tā sauktie glancētāji jeb, pareizāk izsakoties, fotouzņēmumu žāvētāji. Zem viena žāvētāja varēja izlasīt uzrakstu «Nejēdzība», zem otra — «Nesaimnieciskums», zem trešā — «Izšķērdība» un tā tālāk. Bija arī žāvētājs ar parakstu «Cūcība».

Izstādes apmeklētājiem radās aizdomas, ka žāvētāju uzņēmumi ar divainajiem parakstiem liecina par fotoamatieru masu psihozi. Taču redzamākie psihologi un psihiatri, kas iepazinās ar minēto parādību dziļāk, uzskata, ka šajā gadījumā runām par psihozi nav pamata. Gluži otrādi, vienveidīgo eksponātu parādīšanās ir likumsakarīga, jo fotoamatieri parasti pievēršas tam sižetam, kas viņus visdziļāk saīlpo.

Mēs visi zinām, ka fotouzņēmumi pēc kopēšanas jāžāvē, un šim nolūkam izmanto žāvētāju. To pārdod komplektā ar divām spoguļgludām platēm, uz kurām uzklāj nokopētos un slapjos uzņēmumus. Pēc tam tiek ieslēgta strā-

va, uzņēmumi izžūst un to virsma kļūst mirdzoši gluda. Diemžēl spoguļgludās plātes pēc laiciņa kļūst nespodras un uzņēmumu žāvēšanai vairs neder. Bet Rīgas eksperimentālā mehānizācijas līdzekļu rūpnīca, kas žāvētājus ražo, rezerves plātes izgatavo ļoti maz. Piemēram, 45. fotopiederumu veikals šogad pasūtījis 8000 plātes, saņēmis 650...

Kāpēc rezerves plātes tik maz ražo? Rūpnīcas pārstāvji to izskaidro ar misiņa trūkumu un nelielajām jaudām, bet fotoamatieri domā citādi. Viņu viedoklis īsumā ir šāds: rūpnīcai uzdots saražot tik un tik daudz plašu patēriņa preču, citiem vārdiem, tik un tik žāvētāju. Vai ražošanas plāns tiek izpildīts? Jā, tiek! Tas, ka saražotos žāvētājus rezerves plašu trūkuma dēļ drīz vien nākas sviest prom un pīkt jaunus, acīmredzot nevienu, atskaitot fotoamatierus, neuztrauc.

Lūk, šī iemesla dēļ fotoamatieri nelaimīgo žāvētāju uzskata par nejēdzības, nesaimnieciskuma un izšķērdības simbolu.

Ko no tā mēs varam secināt? To, ka runas par masu psihozi ir nepamatotas. Tāpēc bez jebkādam bažām iesim uz izstādēm un apbrīnosim fotomākslas šedevrus!

VAI PAR TO NAV JĀPRIECĀJAS?

Varam paziņot ļoti patīkamu vēsti — zinātnieki pierādījuši, ka divdesmit pirmajā gadsimtā satiksmes negadījumu vairs nebūs! Un nebūs tāpēc, ka nākotnē pie automobiļu stūres sēdēs tikai vectētiņi un vecmāmiņas, bet vecīši, kā zināms, brauc ļoti, ļoti prātīgi.

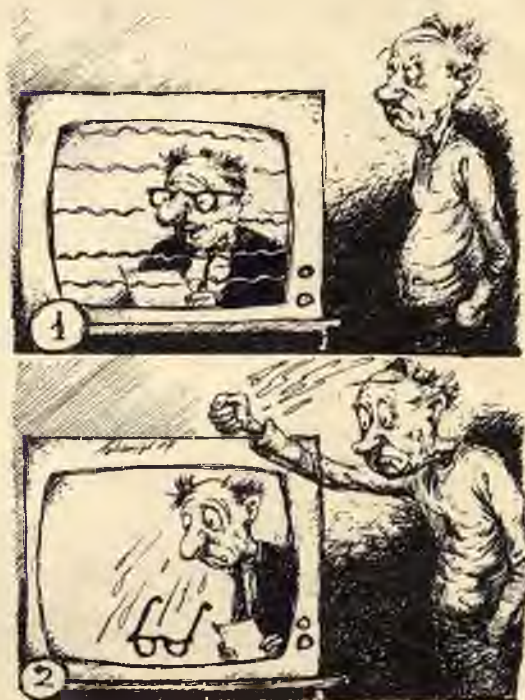
Iemesls, kāpēc pie stūres sēdēs vectētiņi un vecmāmiņas, ir ļoti vienkāršs — arī nākotnē mašīnas driksēs vadīt vienīgi personas, kam ir šoferu tiesības. Bet šoferu tiesības var iegūt tikai šoferu kursus. Pirms gadiem pieciem atlika pārbaudīt veselību, pieteikties kursos un sākt mācīties. Pirms diviem gadiem bija jāpiesakās jau dažus mēnešus iepriekš, bet šodien laiks no pieteikšanās brīža līdz mācību sākumam ir divi gadi. Nav grūti aprēķināt, ka, šā-

dai tendencei turpinoties, divdesmit pirmajā gadsimtā šoferu kursus būs jāpiesakās gadus piecdesmit iepriekš. Nekādi protesti tur neli-dzēs, jo DOSAAF un Autoamatieru biedrības mācību bāze plašāka nekļūst, bet to personu skaits, kas grib iemācīties vadīt mašīnu, aug lavīnveidīgi. Kur tad vēl benzīna, mācību mašīnu un pasniedzēju trūkums! Turklāt nekas neliecina, ka stāvoklis laika gaitā mainīsies.

Bet kāpēc tam jāmainās? Kā jau minējām, vectētiņi un vecmāmiņas savus braucamos stūrēs tik prātīgi, ka jēdzienu «satiksmes negadījums» varēs pilnīgi aizmirst.

Vai par to nav jāpriecājas?

Ā. ISAIS,
zinātņu kandidāts

A. LIEPINS

— EJ MĀJĀS, NEBIEDE ZIVISI!

I. MELGAILIS

RĪT MEDITĀCIJ

[Rīgas izloksnē]

Tā. Mūzik man, faktisk, netrauce. Es i pavisam mierīg. Tikko beigsies rīt koncerts, tūlī jāiet uz tirg. Jādabu pie Rob puks. Mēģinas pēcāk ietikt pie sav zobārsten. Vajadzēt jau ieģrūst bišķin čungur, bet ku tu vis pasaul var piebarot. Nav jau kroga, kur citād uz tev lūr kā uz mazak vērtīg eksemplār.

Labā rok i pavisam smag. Eku, kafij a iet uz beigam. Atkal jāpras resna Millij, lai iepurin no saviem kafetērijs krājumiem. Pagāšreiz gan čīkstej, ka nu i bail. Nekas, es viņai uz mēneš beigam dabus vāc tapets.

Labā kāj paliek smag. Konfekš šķīvs a jau tukšs. Jānoiet būs gar Annij, lai iesver kād kilogram vāverīts un pārs halv. Tie puiks tak ēd tos saldums kā nenormāl. Bet hokej treniņ esot a smag. Lai tik ēd, un lai tik rubi — dienas būs pareiz cilvēk.

Roks un kājs i pavisam silt. Varet jau to rīt cēlen izbaukt a mašin, bet nav vēl dabuts stikls. Nu jau div mēneš rinķi, kā izcēl priekšējo pa nakt. Jāzvan klibam Jankam uz servis. Ka tik nav atkal ietupinats! Bēd pasaul! Sevišķ jau jāskrien nav — šefam vakar teic, ka no rīt es būs objekta.

Es i pilnig mierīg. Elpošan i ritmisk. Vismaz to damp vecais varet ņemt uz sav birk. Riktīgs mopss! Ne ar puķem māk andelet, ne kā citād godīg naud nopelnīt. Lūr tik tos savs cipars un doma, ka saprot, kāpec pasaul griežas. Eku cit normai cilvēk vismaz disertācijs aizstāv. Bet šis tik muld par kād tur morāl un tauts sapurgatu ģenētisko kod. Kā tas sevišķ kādam būt vajdzīgs! Riktīgais inženurnīks!

Sirds man šit mierīg un ritmisk. Svētdien tak jābrauc uz to brīvdabs izrād ... Taisn vai riebās! Kā tagad bez mašin aizkulsēs! Un redzēt tāpat neko nevarot. Bet jābrauc i. Profordzen pa kluso ieģrūd biļets kā nezin kād vērtsliet. Un kaimiņiņei ar vares aizbāzt mut, lai nedoma, ka vien pat tik i liets kursa pa aktier intīmu dzīv.

Galv i patīkam vēs. Kā aizies uz darb, tūlīt pat jāzvan uz arodkomitej. Lai necere, ka es ies gaidīt divtūkstošo gad. Nav tie laik, ka varet laist mulķ un blatot ar dzīvokļiem. Un pa zemes pleķ a pie reiz jāparuna. Tāl gan i, bet cik ilg mamm laukos vaira vilks. Eku Kaž jau būve otr dārž mājiņ — div stāv virs zem, div apakša. Vo, ku cilvēks māk dzīvot! Un saņem tikpat, cik mans vecs.

Man i pavisam lab. Es guļ un atpūšas. Vakar zvanij Pičam siev. Sacij, lai šodien aizbraucot. Esot pievest labs plašķ drēbs montans biks. Būs jāpāpras, vai nevar sagādāt man puikiem jauns adids krosens. A tiem bērniem tak var gal dabūt. Tik padavaj!

Es jūt, ka enerģij un spēks man pārņem no galv līdz pat kāj pēdam. Māja nākot vēl vajadzej ieiet grāmat bode. Vadītāj solij divs labs betselers. Vares taisn aizpildīt augšēja plaukta šķirb blaks Rainim.

Tā. Nu i jāceļas un jāskrien. Es i pavisam mierīg un vis dien būs laba forma. Tād rīt pameditēšan ir tomēr vien prima štuk. Niers a vairs tā nesāp. Pēdējoreiz uz caurskat Saž teic, ka beg truscoj ar esot veselīg. Solij iedot jaun badošans recept. Ko lai dar. Kaut kā takš ir jādzīvo!

— UN JA NU TRĀPA PA GALVU!
— NEKAS, VIŅIEM KOPGALDĀ DOD MĪKSTU MAIZĪTI.

U. MEZAVILKS

ANATOLS POTEMKOVSKIS,
«Szipilki», Varšava

IECERE

Pana Kavčaka dzīvokļa izvietojums ir šāds: tūlīt no lifta cilvēks nokļūst garā trīs metrus platā gaitenī, kas aizved līdz tādām pašām, bet īsākam gaitenim, kura galā ir dzīvokļa durvis.

Isākais gaitenis būtībā nekam nav vajadzīgs, tāpēc pans Kavčaks bez īpašas piepūles izdomāja, ka durvis varētu pārcelt tādā veidā, ka isākais gaitenis kļūtu par viņa dzīvokļa daļu.

It kā sikums, 15 kvadrātmētri, un tomēr. — Tev neviens nedos atļauju, — mēs teicām, kad pans Kavčaks pastāstīja par savu ieceri.

— Ko tas varētu traucēt? — viņš brīnījās. — Nevienu, — dzejnieks Košons teica. — Tas nevienam neko nemaina, bet atļauju nedabūsi.

Vairāku gadu ilgas pūles šo viedokli apstiprināja.

Kad tikāties pedējo reizi, pans Kavčaks ielūdza mūs uz vakariņām.

Isākais gaitenis bija pazudis. No garā gaitena nokļuvām plašā priekštelpā. No iepriekšējā priekšnama divas trešdaļas bija pārbūvētas par tualeti, atlikusī trešdaļa par sienas skapi.

— Dabūji atļauju! — baronese Solovejčika priecājās.

Kavčaks nolaida acis.

— Ja tev nav atļaujas, būs ziepes, — Patašonksis piezīmēja. — Atnāks kāds no administrācijas, ieraudzīs un sāksies tracis.

— Neviens no administrācijas te nerādīsies, — pans Kavčaks teica. — Esmu pret to nodrošinājis. Neesmu jau ķerts.

— Var atnākt nejauši, — baronese Solovejčika ieminējās.

— Tikai ne uz šo stāvu, — pans Kavčaks pašapzinīgi sacīja. — Administrācija izvairās no šī stāva kā no nelaimes. Viņi te nerādīsies gadu gadiem.

— Kāpēc? — dzejnieks Košons brīnījās. — Tāpēc ka pirms trim gadiem piezvanīju uz administrāciju, ka no sienas pie lifta birst apmetums. Kopš tā laika viņi ir pagaisuši kā slukts sapnis.

— Tu nogaidīji trīs gadus un tad pārcēli durvis? — baronese Solovejčika minēja.

Kavčaks nepiekrīta. Trīs gadus bija turpinājusies dzīvokļa pārbūve.

Sniedzam pana Kavčaka pieredzi lasītājiem eventuālai izmantošanai.

L. DAMILĀNS

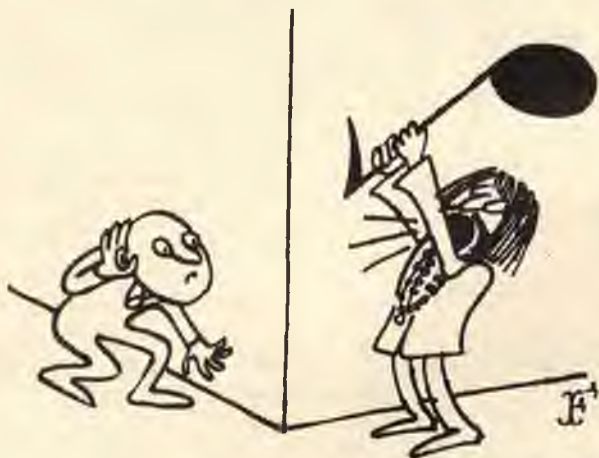
Szpillki

POLU SATĪRAS UN HUMORA ŽURNĀLS

— VIENA GLEZNA NO PURITĀNISKĀS MIETPILSONĪBAS LAIKMETĀ, OTRA NO SEKSA EKSPLOZIJAS GADIEM...

Š. KOBIĻŅSKIS

J. FLISAKS

J. FLISAKS

Puhalskis

— ALADINS LIEK LAIPNI VAICĀT, VAI SĪPOLKLOPŠA VIETĀ NEVĀRĒTU BŪT PUTRAIMDESA...

J. PUHALSKIS

Puhalskis

— VARU JUMS PĀRSTĀDĪT BEZJŪTĪBU, DONORU NETRŪKST.

J. PUHALSKIS

ŠIS UN TAS PAR ŠO UN TO

— Evij, ko tu vakar skatījies teātrī?
— Vilhelmu Tellu.
— Tas ir labi, meitiņ, ka beidzot tu esi iepazinies ar Šilleru.
— Protams. Tikai viņu nesauc par Šilleru, bet par Milleru.

Pie boksa trenera uz nodarbībām pierakstījies kāds jauneklis. Bet jau pēc pirmās nodarbības viņš vairs nerādās. Dažas dienas vēlāk treneris saņem vēstuli:

«Gribēju apgūt boksa paņēmienus, lai varētu pārmācīt savu sāncensi, bet tagad esmu nācis pie atziņas, ka būs labāk, ja pierunāšu viņu apmeklēt boksa treniņus.»

— Ko redzu, kaimiņ, jūs ejat kājām! Vai esat pārdevis savu auto!
— Nē, bet man laimējās atrast ļoti labu stāvvietu un negribu, lai to ieņemtu kāds cits.

— Kā tas nākas, ka kārtīs tu vienmēr laimē, bet loterijā — nekad!

— Laimētu arī loterijā, ja tiktu pie dalīšanas.

KURMJA RAKUMI

Mulķim domstarpības nerodas.

Kleperi ar pātagu par rikšotāju nepārveidosi.

F. USĀNS

Kapeikas dvēsele, bet sapņo par lielo rubli.

RŪDIS PŪPEDIS

Lai dziedātu slavas dziesmas, muzikālā izglītība nav vajadzīga.

Maratonists, kurš pienāca pie mērķa pēdējais, bija tikpat noguris kā uzvarētājs.

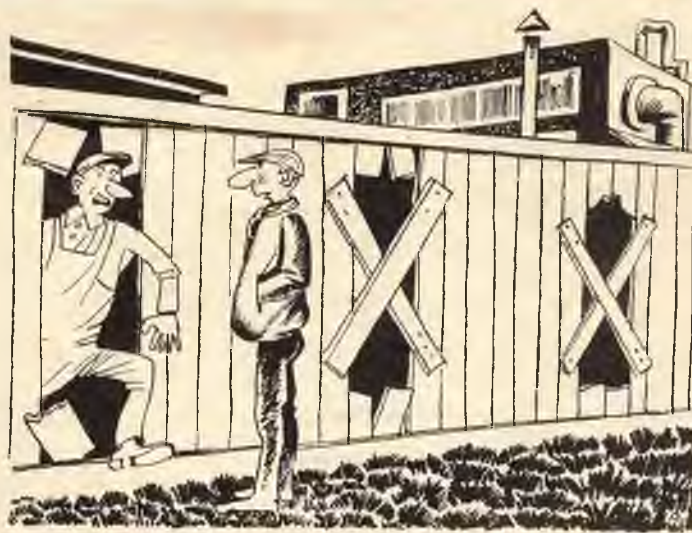
Vai nav vienalga — uzkrīt uz galvas marmora skulptūra vai brāķa ķieģelis!

LEONS OZOLS

Kjūdās stūrmanis, dibenā iet kuģis.

Grāmatas cena un vērtība ne vienmēr ir ekvivalenti lielumi.

C. MELAMEDS

— KĀ JAUNS DIREKTORS, TĀ JAUNA KĀRTĪBA!

E. RUSMANIS

KLEKSĪŠI

«Svarīgākais nav tas, ka dzejnieks domāja, bet tas, ka viņš savas domas izteica tautai.»

«Edvarts saimniecības darbos iesaistīja visus cilvēkus no mazākā līdz vecākajam un katra darbdiena viņam bija kā mūsu lielā talkas sestdiena.»

«Ieraugot sākumā dzejnieces skumjo seju, visa dzejoļu grāmatā kļuva tumšāka.»

«Blaumanis negrib nonāvēt veco Indrānu, bet viņam tas jādara, jo citādi viņu var atskaitīt no reālistiem.»

«Dzejnieks cīnījās nosauc par cēliem gariem, kam jāpamostas un jāsalauž kungi, kamēr tie gul.»

«Kad kādā zemē izdodas izaudzēt labu ražu, tad bērni sāk mēsties ar maizi.»

«Lai panāktu tautas augšupeju pa kultūras kāpnēm, tā vispirms ir jāmaca staigāt pa kultūras laukiem.»

«Dzejnieks piederēja pie tiem, kuri savu grūto stāvokli stūrgalvīgi atteicās uzlabot, ja to neieieica darīt baznīca.»

«Grāmatas, ko lasa visi iedzīvotāji, kritiķi nemaz nevar nokritizēt.»

«Kaut arī censoņu ceļus šķērsoja baronu lāsti un pārtikas trūkums, daži no viņiem izglītības augstienēs uzrāpās.»

«Ja kapitālistiskās zemēs visas kabatas nav pilnas ar naudu, tad nekur nevar ieiet, jo visas durvis ir ciet.»

No skolēnu sacerējumiem izrakstījis A. BARISJANS.

— REDZI, KO ĪSTS VĪRS VAR DOT SAVAI SIEVAI!

D. BREIKSS

KIRILS BOBROVS

STARPLIKA

Ja santehniķis ierodas tūlīt pēc zvana uz dzīvokļu ekspluatācijas rajonu, īrnieks to uzskata par brīnumu. Taču Žipernieka sejā nemanīja ne mazākā pārsteiguma. Žipernieku nepiekrāps!

Santehniķis, ko sauca par Miežaino, vispirms ielūkojās vannas istabā. Tur starplika vēl varēja derēt, tāpēc viņš to tikai apgriezta otrādi un stingrāk pieskrūvēja. Toties virtuvē ielika jaunu. Viss darbs aizņēma ne vairāk par desmit minūtēm.

Kad Žipernieks iebāza roku krūšu kabatā, Miežainais pasteidzās brīdināt, ka viņš par darbu neko neņem, vienīgi kādu trīnīti par starplikām, jo tās nākoties pirkst no spekulantiem.

— Lieliski! — Žipernieks piezīmēja. — Te būs trīs rubļi, — un viņš izvilka no kabatas divas pilnīgi jaunas starplikas. Tādu pagriezīti Miežainais nebija gaidījis, tāpēc apjuka un sāka stostīties.

— Ko!... Kur jūs dabūjāt!
— Veikalā. Septiņas kapeikas gabalā.

— Piedodiet, — meistars kļuva nevaljīgs, — man vēl divi izsaukumi jūsu mājā...

— Nekas! — dzīvokļa saimnieks smaidīja. — Es nopirku pussimtu un izdalīju visiem kaimiņiem.

Pat tad, kad viss atļauts, ne viss ir pieļaujams.

Esi pieteicis karu nebūšanām — gatavojies, ka tev uzbruks!

Tas, ka dažam ūdens smejas mutē, neliecina par ūdens resursu pārpilnību.

Aprēķina laulības — saimnieciskā aprēķina ģimene.

Kas nejutās stabili, tas meklē, kam piesieties.

Ja ģēnijs nav atzīts, tad oficiāli tas ir tikai talants.

Slavas oreols ap galvu nav slikta lieta, taču cepure ir noderīgāka.

Tas, ka dara, ko grib, vēl negarantē, ka iznāks tas, ko vēlas.

ARMĪNS LEJIŅŠ

KĀ IZMIRA DINOZAURI

Bifeļa gada Lidakas mēnesī Šuršurumu cilts virsaitis Šuršurums sapulcināja pie Lielā Ugunscura savu tautu un pavēstīja:

— Kopš aizlaikiem, kad Varenais Mākoņstūmējs mums ir pavēlējis «Vairojieties un piepildiet šo zemi!», mūsu cilts ir tapusi varen liela un ļaužu bagāta. Tas ir labi, bet reizē arī slikti, jo medījumam pēdas tagad nākas ar katru dienu tālāk dzīt. Mamutu bari aizklīduši uz saulrieta pusi, bet dinozauri...

Te virsaitis uz brīdi apklusā un, pierisaraucis, pajautāja:

— Vai kāds vēl zina, kā garšo dinozaurs?

— Zinām! — daži gados vecāki mednieki atsaucās. Bet tikai daži. Un gados vecākie. Jaunā un vidējā paaudze kļūšēja. Šuršurums griezās pie viņiem:

— Vai jūs vismaz zināt, kādus dinozaurs izskatās?

— Liels, virsaiti, — no jauno mednieku rindām atskanēja dažas balsis.

— Dinozauru palicis maz, — Šuršurums grūtsirdīgi teica, un cilts locekļi saprata, ka virsaiim, kā vienmēr taisnība.

— Kaķpēdiņu ielejā palikuši vairs tikai trīs dinozauri, un tie jāsargā, lai mūsu bērni un mazbērni arī zinātu, kā garšo dinozaurs. Kopš šās dienas pie aizs, kas ved uz Kaķpēdiņu ieleju, dienu un nakti stāvēs šķēpnis un modri raudzīsies, lai neviens tur nespertu kāju. Tāda ir mana griba, un šī pavēle lai top iekalta sarkanā akmenī un novietota alas priekšā. Burtniek, ķeries pie darba! Esmu beidzis.

Ļaudis devās pie miera. Tikai Burtnieka akmeņkaļi visu nakti ugunscura gaismā klausījās āmurus, sarkanā akmens blūķi cirzdamī virsaiša pavēli.

Pašā rīta agrumā Šuršuruma alā ieradās Galvenais Mednieks.

— Virsaiti, — viņš teica, — vai būs labi, ja, mamutiem pēdas dzenot, vairs nevarēšu skriet pa taisnāko taku cauri Kaķpēdiņu ielejai?

Šuršurums brīdi domāja.

— Patiesi, nebūs labi, — viņš piekrita. — Ņem šo bultu, uzrādīsi šķēpnim, kas sargā ieeju aizā. Viņš zina, ka ikviens, kam pieder bulta ar manu zīmi, drīkst iet, kur viņam tik.

Un, izņēmis no maksts bultu, pasniedza to Galvenajam Medniekam.

Ap pusdienas laiku ar Šuršurumu vēlējās aprunāties Lielais Garusaucējs.

— Virsaiti, pār citi var nākt Varena Mākoņstūmēja dusmas, — viņš brīdināja. — Kaķpēdiņu ieleja ir vienīgā vieta, kur aug tabaka, ko dedzinām uz upurakmens, jo tās dūmi ir tikami Varenajam Mākoņstūmējam.

— Saņem bultu un dodies pēc tabakas, — Šuršurums isi noteica.

Saule laidās rietā, kad pie virsaiša ieradās Burtnieks.

— Tava pavēle, virsaiti, izpildīta!

— Tas ir labi, — Šuršurums palocīja galvu. — Ko teiksi vēl?

— Mans... — Burtnieks saminstinājās, — mans māsas dēls, blakus minot, ārkārtīgi zinātkārs jauneklis, liels dabas mīļotājs, gribētu izpētīt, kā ganās dinozauri...

— Hm... — Šuršurums nokremšļojās, tad izņēma no maksts bultu: — Dod to viņam!

Līdz saules rietam par Kaķpēdiņu ieleju ar virsaiti vēlējās aprunāties vēl daži mednieki un zintnieki. Un katrs dabūja Šuršuruma bultu.

Kad nakts spīdekļi Mēness bija trīsreiz mainījis savu vaigu, Šuršurums kādu rītu alas priekšā blakus Sarkanajam akmenim ieraudzīja šķēpnisi, Kaķpēdiņu ielejas sargu.

— Sakāļa dvēsele! — Šuršurums draudīgi savicināja no alpa raga iztaisīto virsaiša zizli. — Kam pameti posteni?

— Piedod, virsaiti, — šķēpnis pielēca kājās. — Bet tur vairs nav ko sargāt!

— Nav ko sargāt?! Slinkuma maiss, tu esi jāvis mūsu dinozauriem aizklist prom?

— Nē, virsaiti, viņi nekur nav aizklīduši. Viņu vairs nav, — sargs atbildēja. — Izcepti un apēsti...

— Un tu to atļāvi?! — Šuršurums iekliedzās. Nabaga sargs tā pārbijās, ka spēja tikai izšļupstēt:

— Vi-vi-viņiem bija atļauja...

— Parādi man to, kas uzdrošinājās dot atļauju aprīt mūsu pēdējos dinozauros, un es viņu pārmācīšu ar labi uzasiņātu bultu!

Sargs neko neatbildēja, tikai sērīgi paraudzījās uz Šuršuruma tukšo bultu maku.

Kopš tā laika Kaķpēdiņu ielejā dinozauri nav redzēti. Nav dzirdēti, ka tie būtu manīti arī kur citur.

Tas, ka ne viss ir pērkams, nenožīmē, ka trūkstošais ir zogams.

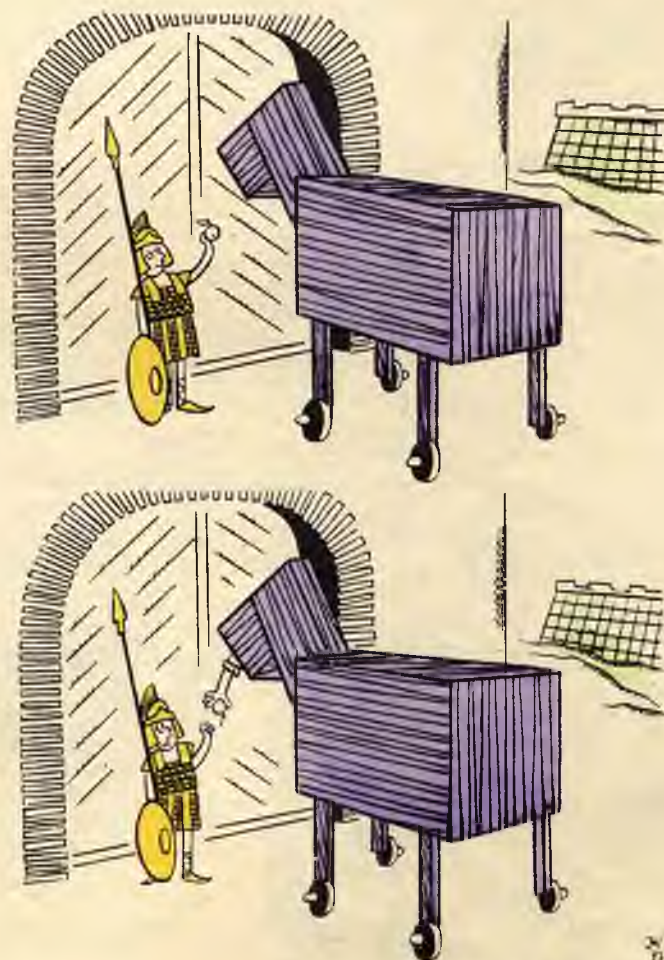
ARMĪNS LEJIŅŠ

L. BULIKINA

U. MEZAVILKS

I. MELGAILIS

GAISA TRICINĀŠANA

Ieejot dažā veikalā, es brīžiem jutos kā svešķermenis. Jo skaidri redzu, ka pārdevējas mani negaida ar atplestām rokām. Un veikālvēdis arī negaida mani, lai priecīgs spiestu pie krūts. Pārdevējas ir pašas par sevi, es — pats par sevi. Un, lai gan par pārkārtošanos un cilvēka faktoru runā ļoti daudz, tirdzniecības darbinieki uz mani kā uz cilvēka faktoru neraugās. Tirdzniecība raugās vienīgi uz manu maciņu un skaita tajā manu naudiņu.

Ja tas būtu iespējams, pārdevējas apkalpotu tikai maciņus. Jo tikai pircēja naudiņa, pārceļojusi veikala kasē, palīdz izpildīt preču apgrozības plānu un ļauj runāt par darbaļaužu labklājības celšanu.

Atklāti sakot, pret labklājības celšanu man iebildumu nav. Vienīgi pret labklājības celšanu tirdzniecības variantā, tāpēc, ka to jūtu uz savas ādas. Jo būvēju dārza mājiņu un meklēju šiferi.

Brīžiem šiferis veikalā parādās, bet visiem, kas būvē, atvestā šifera izskats vien iedves šausmas. Par šiferi to var saukt tikai tumšā naktī un aizsietām acīm. Taču veikala darbinieki jūtas nepatīkami pārsteigti, redzot, ka pircējs no sliktā cenšas atlasīt kaut cik labāku.

— Ej, ko jūs tur darāt? Nemiet visu pēc kārtas! Zinādams tirdzniecības noteikumus, mutvārdos izsaku savas domas gan par šifera kvalitāti, gan par veikala darba stilu, gan par cilvēka faktoru, gan par paaugstināta pieprasījuma precēm. Būtībā tā ir oficiāla sūdzība mutvārdiem. To vajadzētu izskatīt vēlāka mēneša laikā un paziņot man atbildi.

Diemžēl mani mutvārdi izskan tāpat vien. Tāpat vien izskan arī daudzu citu pircēju vaimanas, sūdzības, pretenzijas un ierosinājumi.

Daugavpils iedzīvotāja A. Pivaroviča Daugavpils tirdzniecības uzņēmuma 39. veikalā pērnā gada septembrī savai meitiņai nopirka vasaras ratiņus. Preci ar noteiktu garantijas termiņu. Ratiņiem acīm redzamu defektu nebija, toties bija slēptie defekti. Un tie izlīda dienas gaismā — ratiņiem sabojājās pakalējie riteņi. Bet ratiņi ar bojātiem riteņiem vairs nav ratiņi.

Pilsone A. Pivaroviča devās uz veikalu. Ar mutvārdu sūdzību un lūgumu brāķa ratiņus apmainīt. Jo šādi ratiņi viņai vajadzīgi nebija. Taču veikala darbiniekiem šādi ratiņi bija vajadzīgi vēl mazāk. Tālab pārdevēja A. Pivarovičai pateica:

— Braukt vēl var? Var. Kad salūzīs pavisam, tad nāciet.

Bez šaubām, ne sūdzība, ne pārdevējas atbilde nekur reģistrēta netika. Līdz ar to pārdevēja nekādu atbildību par savu priekšlikumu neuzņēmas.

Ratiņi salūza galīgi šā gada 6. jūnijā. A. Pivaroviča zvanīja uz veikalu. Tur ieteica pagaidīt desmit dienas, kad būšot meistars. Līdz jūlijam meistara droši vien nebija, jo nekas nemainījās. Jūlija beigās A. Pivaroviča ar ratiņiem, nomukušajām un salūzušajām detaļām, kā arī ar meitu devās uz veikalu. Un staigāja turp vēl astoņas reizes.

— Lūdzu, pieņemiet atpakaļ šo brāķi! — A. Pivaroviča teica.

— Ratiņus kā brāķi pieņemt nevaru! — atbildēja veikālvēde A. Sjomkina. — Man jāsgarā valsts manta...

Un it neviens nekā žurnālu, lai ieregistrētu A. Pivarovičas sūdzību. Radās divains stāvoklis. Valdība ir pieņēmusi stingrus lēmumus par pilsoņu rakstisko un mutvārdu sūdzību izskatīšanu. Līdz ar to ne tikvien rakstiskai, bet arī mutvārdu sūdzībai jārod attiecīgs atspoguļojums.

Bet vai kaut vienā veikalā, darbnīcā, ateljē šādi žurnāli ir? Darbinieki taču nav ieinteresēti pašrocīgi sist sevi krustā. Pirmkārt, tas nav parocīgi, otrkārt, arī sāpīgi. Jo ikviena sūdzība var likt darbiniekam atvadīties gan no premiālās piemaksas, gan no prēmijas, gan no citiem labumiem.

Un tā nu mūsu mutvārdu sūdzības izskan, ka ne gailis tām pakal nedzied, lai tās sadzirdētu. Jo galu galā vārds taču nav nekas taustāms. Parasta gaisa tricināšana jeb, kā māca fizika, — skaņu viļņi.

Prasīt, lai šos viļņus reģistrētu un uz tiem reaģētu — tas laikam būtu par daudz prasīts.

A. BRĀLĪTIS

TĀ ESOT BIJIS

Vīnes galma kapelmeistars reiz noklausījās, kā ķēlars Francis Jozefs spēlēja flautu.

— Jūsu augstība, — galminieks mēģināja glaimot, — patiešām žēl, ka neesat kļuvis par mūziķi!
— Kāpēc! — monarhs brīnījās. — Arī kā ķēlaram man neklājas slikti.

Viesību laikā iesācējs autors Balzakam jautāja:

— Meistar, esmu dzirdējis, ka ģeniāli cilvēki bieži slimojoši.

— Nezinu, — Balzaks paraustīja plecus. — Taču neuztraucieties, jūs esat vesels kā rutks!

Komponists Rahmaninovs reiz kāda aristokrāta pili atskaņoja Krelcera sonāti, kurā autors ierakstījis daudz paužu. Kārtējās pauzes laikā pils saimniece plegāja pie Rahmaninova un draudzīgi pačukstēja:

— Nekas, maestro! Varbūt uzspēlējiet kaut ko tādu, ko zīnāt labāk!

Amerikas Savienoto Valstu prezidenta A. Linkolna klātbūtnē kāds ārzemju diplomāts ārkārtīgi slavēja kārtību savā valstī.

— Tas ir labi, ka politiķis lepojas ar savu valdību, — Linkolns piezīmēja, — taču vēl labāk būtu, ja valdība varētu lepoties ar saviem politiķiem!

Pagājušajā gadsimtā Pēterburgā viesojās kāda ne sevišķi talantīga Parīzes dziedātāja un par uzstāšanos ik vakaru saņēma 1000 rubļu honorāru. To uzzinājis, komponists Borodins teica:

— Par šo summu viņa varēs algot labu dziedāšanas skolotāju.

— STĀRĶI JAU LAIŽAS PROM!
— UN PALDIES DIEVAM.

E. OZOLIŅŠ

1

E. RUSMANIS

A. LIEPIŅŠ

ATVADOTIES NO EDGARA OZOLIŅA

Uz redzēšanos, Edžu, līdz rītam! Līdz nākamajai pirmdienai! Līdz otrdienai! Un tā — vēl un vēl. Likās, to dienu skaits, kad varēsim atkal skatīt viņu vaigā — tādā gaišā un smaidīgā —, kad, nodevis savus kārtējos zīmējumus kārtējam numuram, viņš atkal sēdēs ar mums Preses nama kafējnīcā un mēs kārtējo reizi spriedīsim par Mākslu, par Dzīvi, par Mīlestību, ir neizsmejams. Kā neizsmejamas ir šīs tēmas un viņa bezgalīgā labestība, kas kā saulīte rītu uzlēks atkal. Taču pienāca pēdējā diena un saulīte neuzlēca.

Paliks darbi, iespiesti un neiespiesti, simtiem un simtiem zīmējumu. Draiskas, miesās kuplas sievas, naivi — blēdīgi, taču augumā stalti vīri, kas, nonākuši kļūmīgās situācijās kā jau karikatūru varoņi, ir negatīvi, tomēr ne galīgi, ne pavisam, jo pamatā cilvēks ir labs... Vismaz divu paaudžu piemiņā paliks viņa zīmējumi bērniem — kā nedzēšamas bērnišas atmiņas, kas, līdzīgi manas paaudzes atmiņām par A. Kronenberga zīmējumiem, glabājas kaut kur līdzās mātes tēlam, līdzās bērnišas dienu dzimtās zemes veidolam. Paliks viņa zīmētāja slava. Mācēt zīmēt kā Ozoliņš! Prast novērot kā Ozoliņš! Izjust līniju kā Ozoliņš! Un paliks viņš pats savu draugu un kolēģu piemiņā — balti balts un labsirdīgi smaidošs.

Uģis MEŽAVILKS

ARTS BUHVALDS,
«International Herald
Tribune», Parīze

KAS TAD ŠĪ IR, TĀ KONSTITŪCIJA?

Nesen biju aizbraucis uz Filadelfiju, lai piedalītos ASV konstitūcijas divsimtgades svinību sagatavošanā. Jāatzīst, ka sabiedrība šim notikumam pievērs ne pārāk lielu uzmanību. Kas, starp citu, ir pilnīgi saprotams.

Tas ir apbrīnojami, cik maz mēs zinām par konstitūciju!

Piemēram, plašai sabiedrībai noteikti nav zināms, ka pirmais konstitūcijas variants tika uzrakstīts Bila Kosbija šouuzvedumam un bija risināts kā situāciju komēdija. Un tikai pēc tam, kad no tās atteicās trīs telekompānijas, konstitūcijas autori nolēma pārdot savu darbiņu Savienotajām Valstīm kā iespējamu valsts pamatlukuma projektu.

Droši vien nav zināms arī tas, ka konstitūcijas otru variantu saplēsa sīkos gabalos pulkvežleitnanta Olivera Norta, prezidenta Džordža Vašingtona drošības dienesta darbinieka, jauniņa sekretāre. Uz jautāju-

viens āķītis, mēs vienmēr varam pieņemt pulkvežleitnantu sniegt liecību, ja viņam apsolīsim daļēju neaizskaramību.

— Sai konstitūcijā āķīši ir no vienas vietas, — teica Č. Pinknijs, delegāts no Dienvidkarolīnas. — Un, ja jau tā ir, es balsošu par nāvēssodu un mēs pakārsim Nortu pilsētas laukumā. Lai visi zina, kā rīkojamies mēs Filadelfijā.

— Bet pēc konstitūcijas mēs nevaram tā rīkoties, — aizrādīja Dž. Makhenrijs no Merilendas. — Starp citu, kur tad ir konstitūcija?

— Tā ir pazudusi, — kāds traģiskā balsī iesaucās.

— Es par to neko nezinu, — Džordžs Vašingtons pasteidzās paziņot. — Bet, ja to arī būtu paņēmis kāds no maniem līdzstrādniekiem, viņam noteikti būs bijis svarīgs iemesls to darīt.

Nav daudz tādu, kuri zina, ka šai brīdī konstitūcijas konventa zālē iedzīdās R. Šermans no Konektikutas un iebļāvās:

mu, kāpēc viņa to izdarīja, sekretāre atbildēja: «Ollijs man teica, ka dažreiz ir svarīgākas lietas nekā rakstīti likumi.»

Tieši šo atzišanos bija gaidījuši kongresmeņi, kuri tūlīt pieprasīja, lai Norts sniegtu paskaidrojumus tiesā. Tas, ko teica Norts, daudziem nav zināms, tāpēc to šeit citēju:

— Jūs nevarat mani izsaukt kā liecinieku, tāpēc ka nav tādas konstitūcijas, kurā būtu teikts, ka jums ir tādas tiesības.

Pēc šiem viņa vārdiem delegāti nekavējoties sastādīja konstitūcijas projektu, ko lepnī parādīja Nortam.

— It īpaši man patīk šis punkts, — viņš sacīja, pārskrējis ar acīm dokumentam, un iebakstīja ar pirkstu vienā teksta rindiņā.

— Par ko jūs runājat? — kāds pa-interesējās.

— Par piekto labojumu.* Tēvi — dibinātāji taču nevēlēsies, lai es ap-runātu pats sevi, vai ne tā?

— Kurš bija tas gudrelis, kas iesprauda konstitūcijā šo labojumu? — pārskaities iekļiedzās R. Kings,** delegāts no Masačūsetas.

— Es, — atzinās P. Moriss, delegāts no Pensilvānijas. — Bet tur ir

— Es nupat uzzināju, kur ir konstitūcija! Tā ir Šveicē! Bankā!

— Ko tā tur dara?

— To noguldīja šifrētā kontā ģenerālis Sikords,** kurš pārdod indiāņiem ieročus.

— Iesim, pārmeklēsim Sikorda māju un uzzināsim konta šifru!

— Mums nav tādu tiesību. Tā būs nepamatota «kratišana un konfiskācija».

— Kurš nelabais mums lika ierakstīt konstitūcijā pantu par «nepamatotu kratišanu un konfiskāciju»? — kāds sūrojas.

— Nelabais? Es teiktu, to mums pačukstēja priekšā pati providence, — cits dedzīgi iebilda. — Tas taču ir patiesi neizsmejams sensāciju avots mūsu avižu pirmajām lappusēm!

* Piektais labojums piešķir tiesības aizdomās turētajam personai atteikties no ziņu sniegšanas, jo tās var izmantot pret viņu.

** R. Kings un visi tālāk minētie ir vēsturiskas personas, kas piedalījās konstitūcijas apstiprināšanā.

*** Sikords — atvaļināts ģenerālis, viens no tiešajiem afēras «Iraņa-kontras» dalībniekiem.

Šajā numurā zīmēto karikatūru tēmas ir izdomājuši Gunārs Bērziņš, Dainis Breikšs, Ludmila Bulikina, Ludis Danilāns, Hugo Hībuss, Agnis Liepiņš, Imants Melnālis, Uģis Mežavilks, Igors Palkovs, Edvards Rusmanis, Tamāra Sergijenko un Andrejs Vīte.

«Urzica», Bukareste

— Jums ir ellīgi paveicies, ka te braucu garām!

«Weekend», Londona

— Ak šī jaunatne! Liekas, jo tālāk, jo vairāk decibelu!

«Dikobraz», Prāga

— Gribu, lai viss tiktu saukts īstajos vārdos!
— Klausos, jūsu augstība!

«Stāršel», Sofija

— Apsveicu, Tomij! Tava komanda pēdējā minūtē tomēr uzvarēja!

«Weekend», Londona

— Doktor, brīdinu: es mācos karatēursos!

«Weekend», Londona

— Un tomēr mēs jau ejam pret kalnu!

«Eulenspiegel», Berlīne

«Palante», Havana

— Vai tikai mums nedraud totāls miers!?

G. VINĒDZIS